
**DOCUMENT DE SÍNTESI
AGENDA 21 SUPRAMUNICIPAL
DE 18 MUNICIPIS DE L'ALT Penedès**

Document V

Expedient 2010- 2878

novembre 2011

AGENDA 21 SUPRAMUNICIPAL DE 18 MUNICIPIS DE L'ALT PENEDÈS

L'Agenda 21 supramunicipals de 18 municipis de l'Alt Penedès ha estat realitzada ajustant-se de la metodologia establerta en el Programa d'Auditories Ambientals Municipals de l'Àrea de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona i l'ha portat a terme l'empresa col·laboradora AdEdMA

Equip Director:

Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona

Rosa Maria Canals. Cap de l'Oficina Tècnica de Canvi Climàtic i Sostenibilitat
Carme Melcion. Oficina Tècnica de Canvi Climàtic i Sostenibilitat.

Equip Auditor:

AdEdMA, Consultoria i Serveis, SL

Marta Gómez, Enginyera de Forest i Enginyera Tècnica Agrícola. Coordinadora
Josep Lluís Moreno, Enginyer Químic
Benjamí Gauchía, Biòleg i Enginyer Tècnic en Indústries Agroalimentàries
Aina González Puig, Ambientòloga
Cecilia Lo Tártaro, Tècnica Química Ambiental
Berta Muñoz Sárraga, Biòloga
Anna Casquet Perez
Alejandro Jiménez María
Sílvia Julian, Arquitecte i Urbanista (Pons-Julian Arquitectes)
Pere Pons, Arquitecte i Urbanista (Pons-Julian Arquitectes)
Josep María Prat, Arquitecte (Pons-Julian Arquitectes)
Eva Coronado, Química
María José Sanz Gardó, Llicenciada en Ciències Econòmiques i Empresarials
Joana Gauchía, Llicenciada en Geografia i Història.

Consell Comarcal de l'Alt Penedès

Llorenç Estivill. Gerent (fins juny de 2011)
Xavier Escribà. Coordinador de serveis (a partir d'octubre de 2011)
Gemma Pellisa. Servei de Medi Ambient i Paisatge
Mireia Ruiz. Tècnica Agenda 21. Servei de Medi Ambient i Paisatge

Diputació de Barcelona

Rosa Maria Canals. Cap de l'Oficina Tècnica de Canvi Climàtic i Sostenibilitat
Carme Melcion. Oficina Tècnica de Canvi Climàtic i Sostenibilitat

Comissió Tècnica de Seguiment:

Carme Melcion. Oficina Tècnica de Canvi Climàtic i Sostenibilitat
Llorenç Estivill. Gerent (fins juny de 2011)
Xavier Escribà. Coordinador de serveis (a partir d'octubre de 2011)
Gemma Pellisa. Servei de Medi Ambient i Paisatge
Mireia Ruiz. Tècnica Agenda 21. Servei de Medi Ambient i Paisatge
Marta Gómez, coordinadora de l'Auditoria Ambiental per part d'AdEdMA
Josep Lluís Moreno, d'AdEdMA

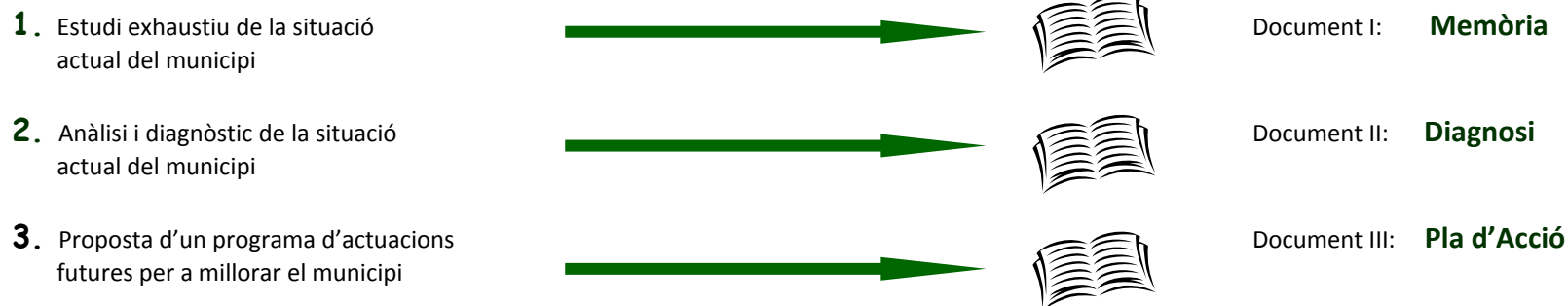

Introducció

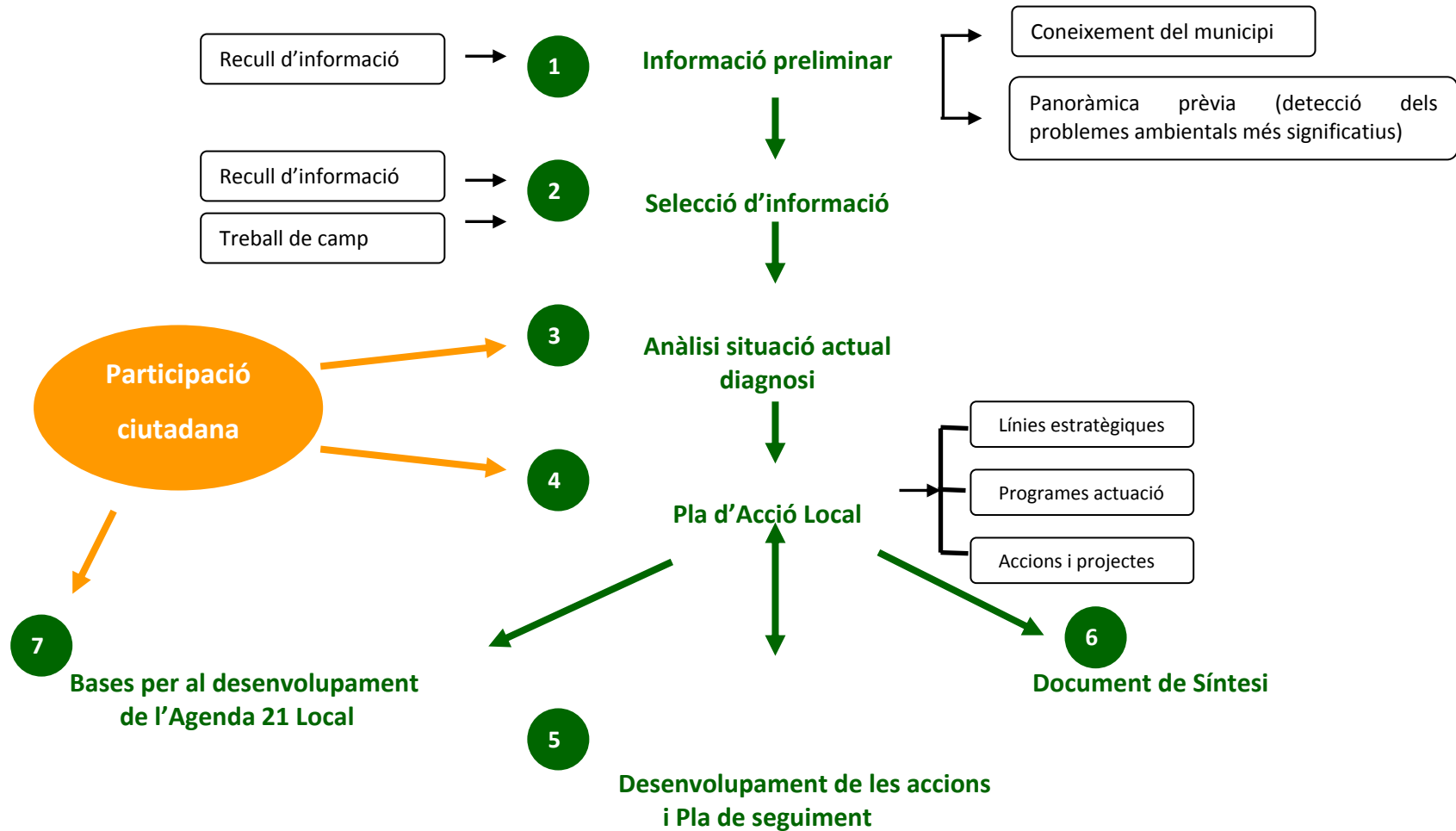
Els municipis d'Avinyonet del Penedès, Castellví de la Marca, El Pla del Penedès, Font-rubí, La Granada, Les Cabanyes, Mediona, Olesa de Bonesvalls, Pacs del Penedès, Pontons, Puigdàlber, Sant Martí Sarroca, Sant Cugat Sesgarrigues, Sant Quintí de Mediona, Santa Fe del Penedès, Torrelavit, Torrelles de Foix i Vilobí del Penedès, amb la signatura de la carta d'Aalborg, van ratificar el seu compromís de desenvolupar-se de forma sostenible, adoptant un model de desenvolupament que permeti cobrir les necessitats actuals sense comprometre les de les generacions futures. Per això els 18 municipis han iniciat la seva **Agenda 21 Local**, que és un protocol de principis d'actuació pendents per al segle XXI i una guia per a inspirar les polítiques i actuacions privades i governamentals a tots els nivells. En tot aquest procés es posa molt d'èmfasi en el fet que els ciutadans puguin participar en els processos locals de presa de decisions.

El punt de partida de l'Agenda 21 Local supramunicipal de 18 municipis de l'Alt Penedès ha estat l'elaboració de la Memòria Ambiental, a partir de la qual s'han fixat les actuacions a dur a terme per a millorar els municipis des d'un punt de vista ambiental sense que això hagi de minvar la qualitat de vida dels ciutadans, ans al contrari. L'Agenda 21, impulsada pels Ajuntaments, s'ha elaborat per l'empresa auditora AdEdMA durant els anys 2010 i 2011, amb la col·laboració amb la Diputació de Barcelona.

L'Agenda 21 s'ha desenvolupat en tres fases i de cada una de les quals ha resultat un document:

Fases de treball en l'elaboració d'una Agenda 21

Situació actual

Sistemes naturals

L'Alt Penedès conserva un gran percentatge de sòl no urbanitzable destinat bàsicament a usos agrícoles i forestals, representant el 94% del territori a la comarca. Aquest capital natural, imprescindible per a l'equilibri ecològic del territori i dels sistemes urbans, és un dels aspectes identitaris més rellevants de la comarca. A més, hi ha zones que formen part d'aquest capital natural que tenen un especial valor ecològic (més de 50% del territori).

La vinya és el conreu dominant (80%) i ocupa el 30,5% del territori de la comarca. El planejament supramunicipal (PDTAP i PTMB) protegeix aquest conreu, classificant-lo com a "Sòl de protecció especial de la vinya".

La comarca de l'Alt Penedès ha estat pionera en l'estudi, conservació i consideració del seu paisatge com a un bé immaterial d'alt valor, amb l'**Estudi del Paisatge Vitivinícola de l'Alt Penedès** i amb l'aprovació de la **Carta del Paisatge de l'Alt Penedès**

Activitats econòmiques

El sector serveis, tot i que en menor grau que en moltes comarques de Catalunya, és la principal font d'ocupació de la població.

El sector industrial de la comarca és important, essent l'elaboració de vins i caves la principal activitat tot i la presència significativa d'altres clústers (paper, edició i arts gràfiques; materials de transport i cal, guix i ciment). Cal destacar que bona part de l'activitat industrial és difícilment deslocalitzable.

El sector primari té una gran significació en els 18 municipis de l'Agenda 21 així com a tot el Penedès, essent l'activitat agrícola, amb el cultiu del raïm, la més significativa.

És important destacar l'alta potencialitat de l'enoturisme a la comarca i les grans expectatives econòmiques que això suposa.

Mobilitat

La comarca de l'Alt Penedès està molt bé comunicada, travessada per una xarxa de comunicacions viària (autopista AP-7 i carretera nacional N-II) i ferroviària molt important que comunica Barcelona i la frontera amb França amb les poblacions del centre d'Espanya i del sud mediterrani.

Els 18 municipis de l'Agenda 21 de l'Alt Penedès compten amb una xarxa de camins molt extensa que entrelliga tota la plana agrícola.

Tant la mobilitat obligada per feina com la no obligada són elevades en la majoria dels 18 municipis de l'Agenda 21 de l'Alt Penedès.

La mobilitat en transport públic és, en general, correcta tot i que millorable en els municipis més perifèrics de la comarca. L'any 2010 es va elaborar el Pla de millora del transport públic a l'Alt Penedès, on es plantegen accions encaminades a augmentar les freqüències dels autobusos i a crear noves línies.

Urbanisme

Gairebé la meitat dels municipis incorporen o tenen previst incorporar (estan en fase de revisió) criteris ambientals en el seu planejament.

El Pla Director Territorial de l'Alt Penedès enforteix l'estructura comarcal del territori penedesenc i reforça els llaços entre les diferents poblacions, protegeix la vinya i els espais naturals (93% del sòl de la comarca), preveu més carreteres i vies de tren.

La comarca del Penedès conserva un paisatge agrari de gran valor ambiental i mostra una gran sensibilització per a la seva conservació i millora. També existeix un alt grau de sensibilització en el que respecte a Integració Paisatgística dels Polígons Industrials.

La majoria dels municipis té, en major o menor superfície, espais protegits (inclosos en PEIN i/o Xarxa Natura 2000).

Aigua

En conjunt, els 18 municipis, són parcialment deficitaris respecte als recursos propis d'abastament de que disposen (són variables i en ocasions sobreexplotats). Malgrat això, el grau d'autosuficiència d'aigua potable del conjunt d'aquests municipis és alt (al voltant del 83%).

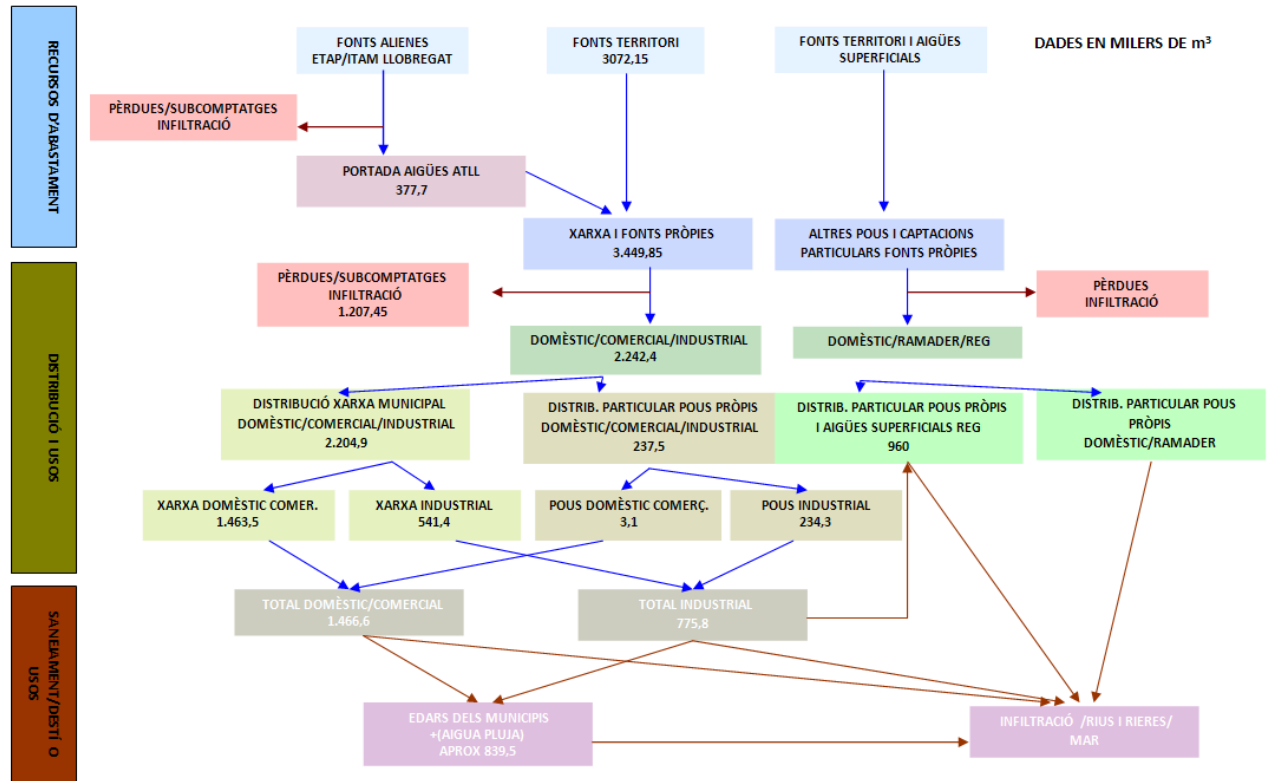
La connexió de bona part de la comarca a la canonada d'Aigües Ter-Llobregat complementa i garanteix el subministrament d'aigua de qualitat a curt-mig termini garantint també les expectatives de creixement poblacional de la majoria dels municipis.

En general les xarxes d'abastament en alta i baixa dels municipis estudiats estan ben dimensionades i suficientment mallades. Bona part dels municipis (12 de 18) disposen de Plans Directors d'Aigua Potable.

Les pèrdues del sistema d'abastament de la majoria dels municipis estan per sobre del nivell mitjà de pèrdues de Catalunya. Les causes són les fuites de la xarxa, consums no controlats i subcomptatges.

Els valors mitjans de consum d'aigua estan al voltant dels 151,5 l/hab/dia que correspon aproximadament a la mitjana de consum catalana.

En general, la xarxa de clavegueram està menys desenvolupada que la d'abastament. Els municipis més "compactes" disposen de xarxes de clavegueram que arriben a cobrir més del 90% de la població en front de municipis més dispersos on el percentatge és força inferior. Les aigües residuals industrials dels municipis estudiats no presentin problemes amb compostos especialment contaminants.

Energia

El sector industrial és el principal consumidor d'energia en l'àmbit dels 18 municipis de l'Agenda 21.

Més del 40% de les emissions de GEH són produïdes per dues empreses que utilitzen coc com a font d'energia. Cal destacar, però, que totes dues han iniciat programes de substitució parcial del coc per diferents fonts de biomassa amb resultats positius. La resta d'indústries consumeixen gas natural com a principal font energètica.

La dispersió de la població en el territori així com la gran quantitat de persones que treballen fora del seu municipi i l'absència d'una xarxa de transport públic i alternatiu eficient fan que el consum de combustibles líquids pel transport en els municipis de l'Agenda 21 sigui elevat.

La xarxa de gas natural domèstic presenta baixa cobertura.

La producció d'energies renovables al conjunt dels 18 municipis és testimonial.

Les possibilitats de reducció de consum energètic en dependències municipals és molt elevada.

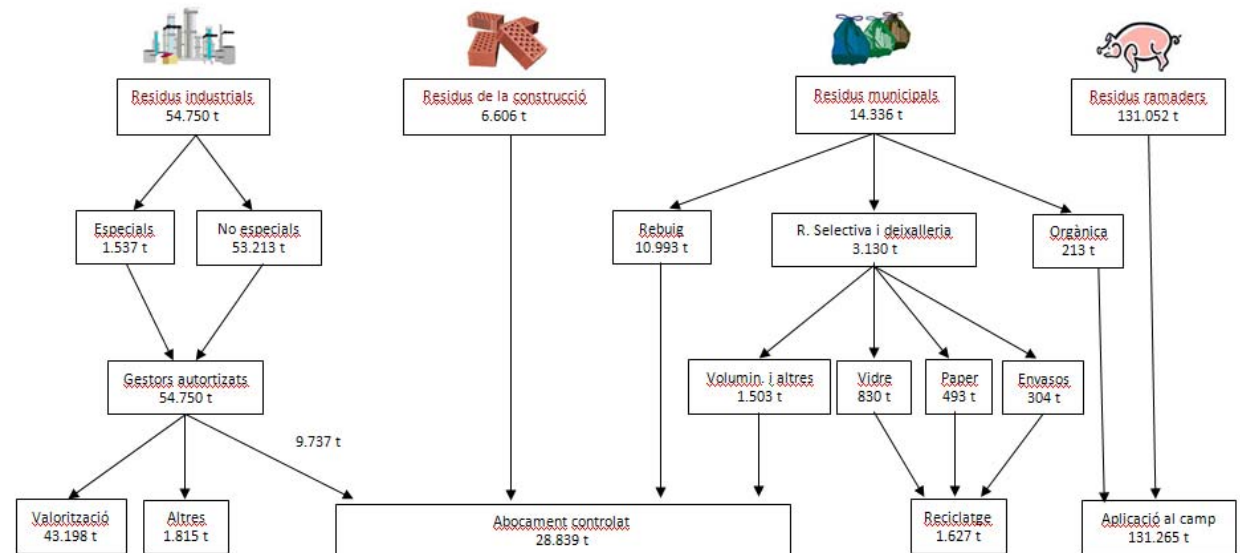
Residus

La recollida i tractament de residus està majoritàriament mancomunada (Mancomunitat Penedès-Garraf), fet que permet obtenir economies d'escala significatives.

La producció mitjana de residus municipals dels 18 municipis (1,49 kg per habitant i dia) es troba per sota de la mitjana comarcal i catalana.

El percentatge de recollida selectiva de vidre és elevat, així com el d'envasos. La recollida selectiva de paper però, presenta valors baixos.

La recollida selectiva de la matèria orgànica en la majoria dels 18 municipis de l'Agenda 21 de l'Alt Penedès és de recent implantació i només resten 4 municipis que encara no la tenen implantada.

Cap a l'Agenda 21: Pla d'Acció Local

El Pla d'Acció Local és un element de planificació estratègica municipal, i en aquest cas també supramunicipal, que defineix les actuacions que caldrà dur a terme en els propers anys per a millorar l'estat global del municipi, la dinàmica d'utilització dels recursos (energia, aigua, sòl, etc.) i els hàbits i actituds de la població per aconseguir així un desenvolupament sostenible. El Pla d'Acció s'ha basat en la Memòria i Diagnosi, i té en compte aspectes ambientals, socials i la situació de crisi econòmica extrema, la qual ha limitat la selecció de les accions a aquelles amb un menor impacte econòmic sobre el pressupost dels ajuntaments.

El Pla d'Acció proposa un conjunt d'accions concretes, definint els instruments necessaris per a dur-les a terme, prioritzant-les, estimant els costos de les mateixes i les possibles fonts de finançament.

El Pla d'Acció s'estructura en tres nivells, que aporten un grau de concreció creixent pel que respecte als instruments previstos per a la seva aplicació:

El Pla d'Acció de l'A21 supramunicipal de 18 municipis de l'Alt Penedès està format per 3 Línies Estratègiques:

- Línia Estratègica 1: ***Impuls de l'enoturisme al Penedès***
- Línia Estratègica 2: ***Millora del territori i dels serveis municipals***
- Línia Estratègica 3: ***Mitigació del canvi climàtic***

LÍNIA ESTRATÈGICA 1: **IMPULS DE L'ENOTURISME AL PENEDÈS**

PROGRAMA D'ACTUACIÓ 1.1. CONTINUACIÓ AMB L'IMPULS DE L'ENOTURISME AL PENEDÈS

Acció 1.1.1: Actualització del Pla Estratègic d'Enoturisme del Penedès

Acció 1.1.2: Millora de la visualització de la marca "Enoturisme Penedès" en tota la comarca del Penedès

Acció 1.1.3: Instal·lació de Plafons informatius de situació dels atractius d'enoturisme Penedès a l'entrada del municipi

Acció 1.1.4: Promoció de l'enoturisme del Penedès a les xarxes socials (facebook, twitter, etc.)

Acció 1.1.5: Assistència tècnica per a empreses del vi i el cava per a impulsar l'enoturisme

Acció 1.1.6: Desenvolupar un cicle de cursos de formació per a empreses del vi i el cava i empreses representades en el segell "Enoturisme Penedès" envers les estratègies del desenvolupament turístic

Acció 1.1.7: Millors Tècniques disponibles al sector del vi i del cava

Acció 1.1.8: Promoció de l'agricultura ecològica

PROGRAMA D'ACTUACIÓ 1.2. CONTINUACIÓ AMB L'IMPULS I PRESERVACIÓ DEL PAISATGE DE LA COMARCA

Acció 1.2.1: Models d'aplicació dels objectius de la Carta del Paisatge del Penedès

Acció 1.2.2: Difusió de models d'aplicació dels objectius de la Carta del Paisatge del Penedès

Acció 1.2.3: Protecció dels espais singulars i que actualment no estan protegits supramunicipalment

Acció 1.2.4: Conferència de difusió del Mapa de Sensibilitat Paisatgística de l'Alt Penedès

Acció 1.2.5: Aplicació del Mapa de Sensibilitat Paisatgística de l'Alt Penedès

Acció 1.2.6: Integració paisatgística de les àrees d'aportació de residus

Acció 1.2.7: Integració paisatgística dels polígons industrials

LÍNIA ESTRATÈGICA 2: **MILLORA DEL TERRITORI I DELS SERVEIS MUNICIPALS**

PROGRAMA D'ACTUACIÓ 2.1. MILLORA DELS SERVEIS LOCALS

Acció 2.1.1: Ordenança, inventari i gestió de fosses sèptiques individuals

Acció 2.1.2: Implantació de l'Ordenança, inventari i gestió de fosses sèptiques individuals

Acció 2.1.3: Seguiment del calendari d'actuacions previstes per l'ACA

Acció 2.1.4: Liderar les accions municipals de foment de l'autocompostatge casolà

Acció 2.1.5: Foment de l'autocompostatge casolà

Acció 2.1.6: Implantació de la recollida de la FORM

Acció 2.1.7: Recollida i incorporació de dades ambientals en la Memòria anual del Consell Comarcal de l'Alt Penedès

PROGRAMA D'ACTUACIÓ 2.2: IMPULS DE LA PLANIFICACIÓ LOCAL

Acció 2.2.1: Redacció del POUM

Acció 2.2.2: Redacció del Pla Director d'Abastament municipal

Acció 2.2.3: Redacció del Pla Director de Clavegueram municipal

LÍNIA ESTRATÈGICA 3: **MITIGACIÓ DEL CANVI CLIMÀTIC**

PROGRAMA D'ACTUACIÓ 3.1: MILLORA DE LA MOBILITAT I DISSUACIÓ DE L'ÚS DEL VEHICLE PRIVAT

Acció 3.1.1: Creació d'un carril bici a la comarca

Acció 3.1.2: Manteniment de carril bici comarcal en el tram municipal

Acció 3.1.3: Promoció del car sharing comarcal

Acció 3.1.4: Actualització de la informació dels cartells del transport públic

Acció 3.1.5: Control de la informació dels cartells de transport públic

Acció 3.1.6: Aplicació de les millores proposades en el Pla de Millora del Transport Públic de la comarca de l'Alt Penedès

PROGRAMA D'ACTUACIÓ 3.2: IMPULS DE LA PLANIFICACIÓ ESTRATÈGICA

Acció 3.2.1: Creació de la figura del Gestor Energètic Comarcal en el Consell Comarcal de l'Alt Penedès

Acció 3.2.2: Programari de comptabilitat energètica municipal

Acció 3.2.3: Elaboració del PAES del municipi

Acció 3.2.4: Control del desenvolupaments dels PAES de la comarca

Acció 3.2.5: Coordinació de compres conjuntes en les actuacions de millora energètica local

Acció 3.2.6: Manual de Bones Pràctiques pels agricultors per millorar el balaç de carboni dels conreus de vinya del Penedès

PROGRAMA D'ACTUACIÓ 3.3 ACTUACIONS DE MILLORA ENERGÈTICA LOCAL

Acció 3.3.1: Aprofitament de la massa forestal

Acció 3.3.2: Substitució de l'enllumenat interior (dicriques, incandescents i fluorescents) d'algunes dependències municipals

Acció 3.3.3: Instal·lació fotovoltaica en dependències municipals

Acció 3.3.4: Control eficient del sistema de calefacció d'algunes dependències municipals

Acció 3.3.5: Optimització del sistema de climatització d'algunes dependències municipals

Acció 3.3.6: Canvi de font d'energia

Acció 3.3.7: Optimització de la potència contractada en algunes dependències municipals

Acció 3.3.8: Canvi mercat lliure